

Alcúdia & Fibres vegetals: una trama universal

La presentació que es proposa parteix de realitats vegetals conegudes dins l'història local alcudienca: el tractament del lli, i el processat del canyet per fabricar paper. A partir de l'àmbit local, es pretén donar una visió més ampla, aprofundir en alguns aspectes curiosos relacionats amb aquests vegetals, situant-los així en un contexte històric universal.

Són precisament dos fets històrics els que donen peu a la passejada vegetal: les primeres notícies que assenyalen alguns indrets de l'albufera com a indicats per amarrar el lli (menció al 1541), i l'activitat industrial de processat de canyet, a partir del 1941, per elaborar paper.

A partir d'aquí s'introduirà el lli (*Linum usitatissimum*), la primera planta tèxtil cultivada per l'home. Es comentaran els seus orígens, el que sabem del lli a la península i a Mallorca en èpoques passades, o la gran importància que ha tingut com a fibra vegetal tèxtil—la fibra per excel·lència en determinats àmbits, p. ex. roba interior—, així com el procés necessari per filar-la i teixit-la, que explica el fet de que s'hagués d'amarar a l'albufera.

A continuació viatjarem a la Xina dels primers segles aC, on s'inventa el paper—invenció que determinarà l'ús del canyet a l'albufera durant el s. XX. Des de la Xina la invenció es difon a l'àrea d'influència musulmana fins a arribar al Mediterrani, on Al Andalus es converteix en el proveïdor de paper dels regnes mediterranis cristians fins al s. XIII. A diferència de les tradicions papereres orientals, el mecanisme d'elaboració del paper que l'Islam ens deixa en herència utilitza draps com a matèria primera. A partir del s. XIX això suposa un problema: hi ha més demanda de paper, que draps per elaborar-lo. Així, se cerquen fonts de fibres vegetals noves amb l'ajut de la incipient indústria química, entre elles la fusta, i altres vegetals de creixement ràpid, com el canyet (*Phragmites australis*) que creix a les albuferes... com la d'Alcúdia.

Així, els esdeveniments locals s'entenen de manera molt més completa si es connecten amb les tendències, els invents i esdeveniments que, a vegades, tenen lloc a milers de quilòmetres de distància, ja sigui a la mitja lluna fèrtil on es comença a conrear el lli, o a la Xina on inventen el paper.

Aina S. Erice